EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 23.7.2024
COM(2024) 324 final

2024/0188 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 tiettyjen säännösten soveltamisen keskeyttämisestä Somalian osalta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Viisumisäännöstön[1] 25 a artiklan 2 kohdan mukaisesti komissio arvioi säännöllisesti kolmansien maiden yhteistyötä takaisinottoon liittyvissä kysymyksissä ja raportoi siitä neuvostolle vähintään kerran vuodessa.

Näiden arviointien perusteella ja ottaen huomioon komission toteuttamat toimet takaisinottoa koskevan yhteistyön parantamiseksi sekä unionin yleiset suhteet kyseessä olevaan kolmanteen maahan komissio voi päätellä, että kolmas maa ei ole tehnyt riittävää yhteistyötä ja että sen vuoksi toimet ovat tarpeen. Jos näin on, komissio antaa viisumisäännöstön 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisesti ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätöksestä, jolla keskeytetään viisumisäännöstön tiettyjen säännösten soveltaminen kyseisen kolmannen maan kansalaisiin. Komissio jatkaa koko ajan pyrkimyksiään parantaa yhteistyötä kyseisen kolmannen maan kanssa.

• Somalian tapaus

Jäsenvaltioiden mukaan Somalian yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden alueella laittomasti oleskelevien Somalian kansalaisten takaisinottamiseksi on edelleen riittämätöntä. Tätä näkemystä tukevat myös alhainen palauttamisaste (täytäntöönpantujen palauttamispäätösten määrä verrattuna tehtyjen kolmannen maan kansalaisia koskevien palauttamispäätösten määrään[2], joka oli neljä prosenttia vuonna 2023) sekä matkustusasiakirjojen aleneva myöntämisaste (kolmansien maiden myöntämien matkustusasiakirjojen määrä verrattuna jäsenvaltioiden esittämien takaisinottopyyntöjen määrään).

Lähes kaikilla jäsenvaltioilla on jatkuvia haasteita luoda Somalian kanssa merkityksellistä vuoropuheluyhteyttä takaisinottoasioista, erityisesti pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen osalta.

Komissio arvioi tilannetta jatkuvasti jäsenvaltioiden toimittamien tietojen, asiaa käsittelevissä neuvoston työryhmissä ja asiantuntijaryhmissä käytyjen keskustelujen sekä unionin toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen toimittamien tietojen perusteella. Arvioinnin yhteydessä jäsenvaltiot ovat raportoineet useista ongelmista, jotka hankaloittavat takaisinottoprosessin eri vaiheita, kuten Somalian kansalaisten tunnistamista, tilapäisten matkustusasiakirjojen myöntämistä ja palauttamisoperaatioiden järjestämistä. Somalia vastaa jäsenvaltioiden takaisinottopyyntöihin pitkällä viiveellä tai jättää kokonaan vastaamatta, mikä hankaloittaa tunnistamisprosessia. Tämän vuoksi prosessi johtaa hyvin harvoin matkustusasiakirjojen myöntämiseen tai palauttamisoperaatioiden järjestämiseen. Koska Somalian yhteistyö oli puutteellista prosessin kaikissa vaiheissa, jäsenvaltiot yrittivät tehdä vain vähän palautuksia vuonna 2023.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 810/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö), EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1.

2 Jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16 päivänä joulukuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY mukaisesti.

Aiemmin tehtyjen viisumisäännöstön 25 a artiklan mukaisten arviointien jatkotoimena EU pyrki vahvistamaan yhteistyötä Somalian kanssa poistaakseen takaisinottoa koskevan yhteistyön esteitä. EU on toistuvasti ilmoittanut asianomaisille viranomaisille tarpeesta parantaa takaisinottoa koskevaa yhteistyötä sekä suullisesti että kirjallisesti poliittisella ja teknisellä tasolla Brysselissä ja Mogadishussa. Tämä ei kuitenkaan ole johtanut yhteistyön parantumiseen tarvittavalla tavalla.

Koska tilanne ei ole parantunut huolimatta EU:n ja sen jäsenvaltioiden tähän mennessä toteuttamista toimista takaisinottoyhteistyön parantamiseksi, ja ottaen huomioon EU:n yleiset suhteet Somaliaan, edellä esitetyn perusteella katsotaan, että Somalian yhteistyö EU:n kanssa ei ole takaisinottoasioissa riittävää ja että lisätoimia tarvitaan.

- **Unionin yleiset suhteet Somaliaan**

Somalia on EU:n tärkeä kumppani Afrikan sarven alueella. EU:n ja Somalian yhdennetyn kumppanuuden puitteet asetetaan Afrikan sarvea koskevassa EU:n strategiassa[3], joka perustuu sosiaaliseen ja inhimilliseen kehitykseen, kauppaan, alueelliseen yhdentymiseen, rauhaan ja turvallisuuteen. UNHCR:n mukaan Somaliassa on 30 000 pakolaista ja lähes 3 miljoonaa maan sisäistä pakolaista.

EU on investoinut voimakkaasti ja kattavasti Somalian vakauteen antamalla sille yli 3,5 miljardia euroa tukea vuosina 2014–2022. Somalian hallitus hyväksyi toukokuussa 2023 yhteisen operatiivisen etenemissuunnitelman[4], jossa määritellään Somalian ja EU:n välisen yhteistyön painopistealat ja joka toimii yhteistyön perustana. Se koostuu kolmesta pilarista, jotka ovat osallistava politiikka ja demokratiakehitys, turvallisuus ja vakauttaminen sekä sosioekonominen kasvu.

Somalian valtiorakenteiden ja selviytymiskyvyn kehittämistä koskeva sopimus oli Somalialle keskeisen tärkeä budjettitukiohjelma, jotta se kykeni saavuttamaan joulukuussa 2023 voimakkaasti velkaantuneita köyhiä maita koskevan aloitteen päätösvaiheen. Ohjelmalla on tuettu keskeisiä uudistuksia, kuten kassanhallinnan ja julkisen varainhoidon tehostamista, tulli- ja verohallinnon nykyaikaistamista ja Somalian maksurästien selvittämistä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa.

Somalialla on tulliton ja kiintiötön pääsy Euroopan markkinoille ”Kaikki paitsi aseet” -järjestelyn[5] mukaisesti.

Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen[6] (NDICI) mukaisen Somalian monivuotisen maaohjelman määrärahat vuosiksi 2021–2024 ovat 257 miljoonaa euroa. Ohjelman tarkoituksena on poistaa epävakauden perimmäisiä syitä ja edistää valtiorakenteiden kehittämistä, tukea osallistavaa ja kestävää talouskehitystä sekä lieventää luonnonkatastrofien ja pakkomuuton vaikutuksia haavoittuvimmassa asemassa oleviin ryhmiin.

---

3 The Horn of Africa: a geo-strategic priority for the EU, Council conclusions

4 EU:n ja Somalian yhteistyön painopisteet (yhteinen operatiivinen etenemissuunnitelma), toukokuu 2023.

5 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 978/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, yleisen tullietuusjärjestelmän soveltamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 732/2008 kumoamisesta.

6 Multi-annual Indicative Programme (2021-2027), Federal Republic of Somalia.

Somalia on Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) jäsen ja Sudanin sijainen Khartumin prosessin johtoryhmässä. Somalia valittiin 6. kesäkuuta 2023 Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston väliaikaiseksi jäseneksi kaudelle 2025–2026.

- **Viisumitoimenpiteet**

Toimien soveltamisala

Viisumisäännöstön tiettyjen säännösten soveltaminen Somalian kansalaisiin olisi keskeytettävä tilapäisesti neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä. Keskeytystä ei kuitenkaan tulisi soveltaa direktiivin 2004/38/EY[7] soveltamisalaan kuuluviin (vapaata liikkuvuutta hyödyntävien) EU:n kansalaisten somalialaisiin perheenjäseniin eikä sellaisten kolmannen maan kansalaisten somalialaisiin perheenjäseniin, joilla on unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla. Keskeytystä ei myöskään tulisi soveltaa sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten perheenjäseniin, jotka kuuluvat erosopimuksen soveltamisalaan, edellyttäen, että perheenjäsenillä on erosopimuksen nojalla oikeus tehdä viisumihakemus päästäkseen erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön luokse erosopimuksen mukaiseen vastaanottavaan valtioon.

Millään jäsenvaltiolla ei ole edustusta Somaliassa viisumien myöntämistä varten. Kuusi jäsenvaltiota ei tunnusta Somalian myöntämiä matkustusasiakirjoja. Seitsemän jäsenvaltiota tunnustaa ainoastaan diplomaatti- ja virkapassit. Viisumia ei voida kiinnittää passeihin, joita ei ole tunnustettu, asianomaiseen jäsenvaltioon (asianomaisiin jäsenvaltioihin) matkustamista varten. Jos jäsenvaltio kiinnittää tunnustamaansa somalialaiseen matkustusasiakirjaan viisumin, viisumi on voimassa ainoastaan matkustusasiakirjan tunnustavien jäsenvaltioiden alueella eikä koko Schengen-alueella. Somalian kansalaisten, joiden matkustusasiakirjoja ei ole tunnustettu, olisi näin ollen hankittava toisen maan myöntämät matkustusasiakirjat, jos he aikovat matkustaa jäsenvaltioon, joka ei ole tunnustanut heidän matkustusasiakirjojaan. Jäsenvaltiot, jotka eivät tunnusta matkustusasiakirjoja, voivat myös liittää alueellisesti rajoitetun viisumin erilliseen viisumilomakkeeseen. Tätä kuitenkin tehdään harvoin sen vuoksi, että viisumihakemuksia, jotka perustuvat matkustusasiakirjaan, jota ei ole tunnustettu, ei yleensä oteta käsiteltäväksi, paitsi jos matkustaminen on perusteltua poikkeuksellista (esim. humanitaarisista) syistä.

Somalian kansalaiset jättivät 1 600 viisumihakemusta vuonna 2022 ja 2 600 viisumihakemusta vuonna 2023. Viisumeja myönnettiin 1 000 vuonna 2022 ja 1 600 vuonna 2023.

Viisumitoimenpiteiden sisältö

Koska Somalia ei tee riittävää yhteistyötä takaisinottoasioissa, on perusteltua keskeyttää tilapäisesti kaikkien viisumisäännöstön 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdassa mainittujen artiklojen soveltaminen seuraavasti: keskeytetään mahdollisuus luopua vaatimuksista, jotka koskevat 14 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja viisuminhakijoilta vaadittavia asiakirjoja, keskeytetään 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yleisen 15 kalenteripäivän käsittelyajan

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77).

soveltaminen (näin ollen ei myöskään sovelleta säännöstä, joka koskee tämän määräajan pidentämistä yksittäistapauksissa enintään 45 päivään, joten 45 päivästä tulee tavanomainen käsittelyaika), keskeytetään toistuvaisviisumien myöntäminen 24 artiklan 2 ja 2 c kohdan nojalla, ja keskeytetään mahdollisuus viisumimaksujen perimättä jättämiseen 16 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta virka- ja diplomaattipassin haltijoilta.

Viisumitoimenpiteiden soveltamisaika

Viisumisäännöstön mukaan viisumitoimenpiteitä sovelletaan tilapäisesti, mutta siinä ei velvoiteta täsmentämään toimenpiteiden soveltamisaikaa täytäntöönpanopäätöksessä. Komission on kuitenkin viisumisäännöstön 25 a artiklan 6 kohdan mukaan jatkuvasti arvioitava takaisinottoa koskevan yhteistyön edistymistä viisumisäännöstön 25 a artiklan 2 kohdassa vahvistettujen indikaattoreiden pohjalta, myös jäsenvaltioiden alueella laittomasti oleskelevien henkilöiden tunnistamisen, matkustusasiakirjojen ripeän myöntämisen ja palauttamisoperaatioiden järjestämisen suhteen. Komissio raportoi, voidaanko kyseisen kolmannen maan kanssa tehtävän takaisinottoa koskevan yhteistyön todeta parantuneen merkittävästi ja kestävällä tavalla, ja se voi tehdä neuvostolle ehdotuksen täytäntöönpanopäätöksen kumoamisesta tai muuttamisesta ottaen huomioon myös unionin yleiset suhteet kyseiseen kolmanteen maahan. Jos sitä vastoin täytäntöönpanopäätöksen mukaiset viisumitoimenpiteet ovat osoittautuneet tehottomiksi, olisi harkittava mekanismin toisen vaiheen käynnistämistä (viisumisäännöstön 25 a artiklan 5 kohdan b alakohta).

Komissio raportoi viisumisäännöstön 25 a artiklan 7 kohdan nojalla Euroopan parlamentille ja neuvostolle takaisinottoa koskevan yhteistyön edistymisestä kyseisen kolmannen maan kanssa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua täytäntöönpanopäätöksen voimaantulosta.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotettu päätös on yhdenmukainen viisumisäännöstön kanssa, jossa vahvistetaan yhteisen viisumipolitiikan yhdenmukaistetut säännöt, jotka koskevat menettelyjä ja ehtoja viisumien myöntämiseksi enintään 90 päivän oleskeluun jäsenvaltioiden alueella minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

EU käyttää muuttoliikettä ja pakkomuuttoa koskevaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka perustuu yhteisiin arvoihin ja vastuisiin ja jolla varmistetaan kaikkien perusoikeuksien ja -velvoitteiden kunnioittaminen EU:n perusoikeuskirjan mukaisesti. Toukokuussa 2024 hyväksyttiin uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus. Sen kokonaisvaltaisen lähestymistavan tavoitteena on EU:n keskeisten muuttoliike-, turvapaikka-, rajaturvallisuus- ja kotouttamispolitiikkojen vahvistaminen ja yhdentäminen. Yksi sen pilareista on muuttoliikeasioiden sisällyttäminen kansainvälisiin kumppanuuksiin, jotta voidaan ehkäistä laitonta maastalähtöä, torjua muuttajien salakuljetusta, tehdä takaisinottoa koskevaa yhteistyötä ja edistää laillisia muuttoväyliä.

Tärkeä osa tätä toimintapolitiikkaa on unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten takaisinottoa koskeva yhteistyö jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä. Tällaisten kokonaisvaltaisten kumppanuuksien vahvistamiseksi ja kolmansien maiden täyden yhteistyön varmistamiseksi Eurooppa-neuvosto on kehottanut Euroopan unionia ottamaan

käyttöön kaikki käytettävissä olevat välineet, mukaan lukien kehitysyhteistyö, kauppa ja viisumitoimenpiteet.[8]

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 25 a artiklan 5 kohdan a alakohta.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Ei sovelleta

• Suhteellisuusperiaate

Ehdotetut toimenpiteet, joiden tarkoituksena on parantaa Somalian tekemää yhteistyötä laittomasti oleskelevien muuttajien takaisinottamiseksi, ovat oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden. Toimenpiteet eivät varsinaisesti vaikuta hakijoiden mahdollisuuteen hakea ja saada viisumia, vaan ne vaikuttavat tiettyihin seikkoihin viisumien myöntämismenettelyssä. Lisäksi tietyt henkilöryhmät on jätetty päätöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Ei sovelleta

• Sidosryhmien kuuleminen

Ei sovelleta

• Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Ei sovelleta

• Vaikutustenarviointi

Ei sovelleta

• Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen

Ei sovelleta

• Perusoikeudet

Ehdotetut toimenpiteet eivät vaikuta mahdollisuuteen hakea ja saada viisumia, ja niissä kunnioitetaan täysin hakijoiden perusoikeuksia, erityisesti oikeutta perhe-elämän kunnioittamiseen.

[8] EUCO 22/21 (17).

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei sovelleta

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Täytäntöönpanopäätöksen *1 artiklassa* määritetään päätöksen soveltamisala.

Artiklan 1 ja 2 kohdassa täsmennetään, että päätöstä sovelletaan ainoastaan niihin Somalian kansalaisiin, joilta vaaditaan viisumi, ei niihin, jotka on vapautettu tästä vaatimuksesta asetuksen (EU) 2018/1806 4 tai 6 artiklan nojalla.

Artiklan 3 kohdassa jätetään ehdotetun päätöksen soveltamisalan ulkopuolelle viisuminhakijat, jotka ovat direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluvia unionin kansalaisen perheenjäseniä tai sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniä, jolla on unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä asiaankuuluvan kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla. Ehdotetun päätöksen soveltamisalan ulkopuolelle jätetään myös sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten perheenjäsenet, jotka kuuluvat erosopimuksen soveltamisalaan, edellyttäen, että perheenjäsenillä on erosopimuksen nojalla oikeus tehdä viisumihakemus päästäkseen erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön luokse erosopimuksen mukaiseen vastaanottavaan valtioon.

Artiklan 4 kohdassa täsmennetään, ettei ehdotettu päätös vaikuta jäsenvaltioiden kansainvälisiin velvoitteisiin.

Täytäntöönpanopäätöksen *2 artiklassa* säädetään, että ehdotetun päätöksen soveltamisalaan kuuluvien Somalian kansalaisten osalta keskeytetään tilapäisesti viisumisäännöstön seuraavien säännösten soveltaminen:

– Jäsenvaltioiden mahdollisuus luopua vaatimuksesta esittää hakemuksessa kaikki liiteasiakirjat: tämä merkitsee sitä, että kaikkien hakijoiden on toimitettava jokaisessa hakemuksessa kaikki liiteasiakirjat, jotka todistavat Schengenin rajasäännöstössä asetettujen maahantuloedellytysten täyttymisen.

– Jäsenvaltioiden mahdollisuus olla perimättä viisumimaksua diplomaatti- ja virkapassin haltijoilta: tähän hakijaryhmään sovelletaan tavanomaista 90 euron viisumimaksua.

– Hakemusten tavanomainen 15 päivän käsittelyaika: jäsenvaltioilla on 45 päivää aikaa tehdä hakemuksista päätös.

– Toistuvaisviisumin myöntämistä koskevat säännöt: lähtökohtaisesti myönnetään ainoastaan kertaviisumeita.

Täytäntöönpanopäätöksen *3 artiklassa* täsmennetään, että toimenpiteet tulevat voimaan päivänä, jona päätös annetaan tiedoksi jäsenvaltioille.

Täytäntöönpanopäätöksen *4 artikla* sisältää luettelon niistä jäsenvaltioista, joille päätös on osoitettu.

2024/0188 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009 tiettyjen säännösten soveltamisen keskeyttämisestä Somalian osalta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 810/2009[9] ja erityisesti sen 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Takaisinottoa koskeva yhteistyö Somalian kanssa on arvioitu asetuksen (EY) N:o 810/2009 25 a artiklan 2 kohdan mukaisesti riittämättömäksi. Yhteistyötä on parannettava merkittävästi takaisinottoprosessin kaikissa vaiheissa, jotta varmistetaan muun muassa se, että Somalia tekee tehokasta yhteistyötä ripeästi ja ennakoitavalla tavalla henkilöiden tunnistamisessa, tilapäisten matkustusasiakirjojen myöntämisessä ja palauttamisoperaatioissa niin pakkotoimin tapahtuvan kuin vapaaehtoisen paluun osalta.

(2) Jäsenvaltioilla on harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta jatkuvia haasteita, jotka johtuvat selkeiden keskustelukumppanien puutteesta ja siitä, että takaisinottopyyntöihin ja tilapäisten matkustusasiakirjojen myöntämistä koskeviin pyyntöihin ei saada vastauksia, erityisesti pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen osalta.

(3) Kun otetaan huomioon komission tähän mennessä toteuttamat toimet yhteistyön tason parantamiseksi ja unionin yleiset suhteet Somaliaan, Somalian yhteistyö unionin kanssa takaisinottoasioissa ei ole riittävää, minkä vuoksi on toteutettava toimia.

(4) Sen vuoksi asetuksen (EY) N:o 810/2009 tiettyjen säännösten soveltaminen olisi keskeytettävä tilapäisesti niiden Somalian kansalaisten osalta, joilta vaaditaan viisumi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1806[10] nojalla. Tavoitteena on kannustaa Somaliaa toteuttamaan tarvittavat toimet takaisinottoa koskevan yhteistyön parantamiseksi.

(5) Säännöksiä, joiden soveltaminen keskeytetään tilapäisesti, olisivat asetuksen (EY) N:o 810/2009 25 a artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitetut säännökset: keskeytetään

[9] EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1.

[10] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1806, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (kodifikaatio) (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 39).

mahdollisuus luopua vaatimuksista, jotka koskevat 14 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja viisuminhakijoilta vaadittavia asiakirjoja, keskeytetään 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yleisen 15 kalenteripäivän käsittelyajan soveltaminen (näin ollen ei myöskään sovelleta sääntöä, joka koskee tämän määräajan pidentämistä yksittäistapauksissa enintään 45 päivään, joten 45 päivästä tulee tavanomainen käsittelyaika), keskeytetään toistuvaisviisumien myöntäminen 24 artiklan 2 ja 2 c kohdan nojalla ja keskeytetään mahdollisuus viisumimaksujen perimättä jättämiseen 16 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta virka- ja diplomaattipassin haltijoilta.

(6) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa direktiivin 2004/38/EY soveltamiseen, koska sen nojalla oikeus vapaaseen liikkuvuuteen koskee myös perheenjäseniä heidän kansalaisuudestaan riippumatta, kun he tulevat jäsenvaltioiden alueelle unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin. Tästä syystä tätä päätöstä ei tulisi soveltaa direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluviin unionin kansalaisen perheenjäseniin eikä sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniin, jolla on unionin ja kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla. Sama koskee sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten perheenjäseniä, jotka kuuluvat Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen[11] (erosopimus) soveltamisalaan, edellyttäen, että perheenjäsenellä on oikeus muuttaa erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön luo vastaanottavaan valtioon ja hän hakee viisumia tätä tarkoitusta varten.

(7) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet eivät saisi vaikuttaa niihin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin, joita jäsenvaltioilla on muun muassa kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen isäntämaina tai Yhdistyneiden kansakuntien tai muiden jäsenvaltioissa toimivien kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen koolle kutsumien kansainvälisten konferenssien isäntämaina. Tilapäistä keskeyttämistä ei näin ollen tulisi soveltaa viisumia hakeviin Somalian kansalaisiin siltä osin kuin se on tarpeen, jotta jäsenvaltiot voivat täyttää velvoitteensa tällaisten järjestöjen tai konferenssien isäntämaina.

(8) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa hakijoiden mahdollisuuteen hakea viisumia ja saada viisumi, jotta kunnioitetaan kaikilta osin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa.

(9) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä päätöksellä kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän päätöksen, saattaako se päätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

(10) Tällä päätöksellä ei kehitetä niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti osallistuu neuvoston päätöksen 2002/192/EY[12] mukaisesti. Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.

---

11 Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7).

12 Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

(11) Islannin ja Norjan osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[13] ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY[14] 1 artiklan B kohdassa tarkoitettuun alaan.

(12) Sveitsin osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[15] ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY[16] 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(13) Liechtensteinin osalta tällä päätöksellä kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[17] ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU[18] 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(14) Kyproksen osalta tämä päätös on vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu Schengenin säännöstöön perustuva tai muuten siihen liittyvä säädös,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Tätä päätöstä sovelletaan Somalian kansalaisiin, joilta vaaditaan viisumi asetuksen (EU) 2018/1806 nojalla.

2. Tätä päätöstä ei sovelleta Somalian kansalaisiin, jotka on vapautettu viisumipakosta asetuksen (EU) 2018/1806 4 artiklan 2 kohdan nojalla tai joiden osalta jäsenvaltiot

---

13 EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.

14 Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).

15 EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

16 Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).

17 EUVL L 160, 18.6.2011, s. 21.

18 Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

ovat säätäneet poikkeuksia viisumipakosta asetuksen (EU) 2018/1806 6 artiklan mukaisesti.

3. Tätä päätöstä ei sovelleta Somalian kansalaisiin, jotka ovat

   a) direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluvia unionin kansalaisen perheenjäseniä, jotka tulevat jäsenvaltioiden alueelle unionin kansalaisen mukana tai seuraavat häntä myöhemmin, tai

   b) sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniä, jolla on unionin ja kolmannen maan välisen sopimuksen nojalla vastaava oikeus vapaaseen liikkuvuuteen kuin unionin kansalaisilla, tai

   c) erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen perheenjäseniä edellyttäen, että perheenjäsenellä on oikeus muuttaa kyseisen erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön luo vastaanottavaan valtioon ja hän hakee viisumia tätä tarkoitusta varten.

4. Tämä päätös ei vaikuta tapauksiin, joissa jäsenvaltiota sitoo kansainvälisen oikeuden velvoite, erityisesti

   a) kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön isäntämaana;

   b) Yhdistyneiden kansakuntien tai muiden jäsenvaltiossa toimivien kansainvälisten hallitustenvälisten järjestöjen koolle kutsuman tai niiden puitteissa järjestettävän kansainvälisen konferenssin isäntämaana;

   c) erioikeuksia ja vapauksia koskevan monenvälisen sopimuksen nojalla;

   d) Pyhän istuimen (Vatikaanivaltion) ja Italian välillä vuonna 1929 tehdyn sopimuksen (lateraanisopimus), sellaisena kuin sitä on viimeksi muutettu, nojalla.

2 artikla

Keskeytetään tilapäisesti asetuksen (EY) N:o 810/2009 seuraavien säännösten soveltaminen:

a) 14 artiklan 6 kohta

b) 16 artiklan 5 kohdan b alakohta;

c) 23 artiklan 1 kohta;

d) 24 artiklan 2 ja 2 c kohta.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se annetaan tiedoksi.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Belgian kuningaskunnalle, Bulgarian tasavallalle, Tšekin tasavallalle, Saksan liittotasavallalle, Viron tasavallalle, Helleenien tasavallalle, Espanjan kuningaskunnalle, Ranskan tasavallalle, Kroatian tasavallalle, Italian tasavallalle, Kyproksen tasavallalle, Latvian tasavallalle, Liettuan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle, Unkarille, Maltan tasavallalle, Alankomaiden kuningaskunnalle, Itävallan tasavallalle, Puolan tasavallalle, Portugalin tasavallalle, Romanialle, Slovenian tasavallalle, Slovakian tasavallalle, Suomen tasavallalle sekä Ruotsin kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja